Raadsvoorstel

Portefeuillehouder:	Wethouder M. Elfferich
Datum B&W vergadering	24 augustus 2021
Documentkenmerk:	18813-2021:569299 behorende bij zaak: 18813-2021

Aan de raad,

Onderwerp:

Beleidsplan groenbeheer – keuze scenario's groenbeheer

Voorgesteld raadsbesluit/c.q. beslispunten

1. In te stemmen met scenario 1: 'Het groenbeleid- en beheer in te richten op kwaliteitsniveau B op basis van het huidige budget'

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid

Burgerlijk wetboek

Inleiding

Aanleiding

De gemeente is volgens het Burgerlijk wetboek verantwoordelijk voor het zorgvuldig beheren en veilig houden van het openbaar groen. Groen maakt een belangrijk onderdeel uit van de leefomgeving en vervult een groot scala aan maatschappelijke thema's zoals biodiversiteit, participatie en klimaatadaptatie. Het Groenbeleidsplan Landsmeer 2009-2019 heeft het einde van haar looptijd bereikt. In deze periode heeft de gemeente meerdere keren te maken gehad met bezuinigingen van het groenbeheer. Tijdens de begrotingsbehandeling in 2020 is dit voor het laatst ter sprake gekomen. Dit heeft er onder meer toe geleid dat oude bomen en heesters inmiddels niet meer vervangen worden, met een afnemend bomenstand en een toename van open plekken waar onkruid groeit als gevolg. Hierdoor loopt de kwaliteit van het openbaar groen steeds verder terug en nemen de kosten voor onderhoud en vervanging in de toekomst steeds verder toe. In 2020 is het beleid en de werkwijze voor groenbeheer geheel herzien. Een belangrijk doel van het nieuwe beleidsplan is het voorkomen van verdere achteruitgang van de kwaliteit van het gemeentelijk groen met de beperkte financiële middelen die beschikbaar zijn. Dit raadsvoorstel gaat over deze afweging tussen gewenste kwaliteit van het openbaar groen en beschikbare financiële middelen. Het raadsbesluit wordt verwerkt in het nieuwe Beleidsplan groenbeheer.

Kader

Burgerlijk wetboek, Wet natuurbescherming 2017, Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden, en de Omgevingswet (verwachte invoering: juli 2022).

Doelstelling/beoogd resultaat

Een belangrijk doel van het nieuwe beleidsplan groenbeheer is om de achteruitgang van de kwaliteit van het gemeentelijk groen een halt toe te roepen met de beperkte financiële middelen die beschikbaar zijn. Het beleidsplan geeft daarbij invulling aan:

- Het vastleggen van een toekomstgerichte visie op (openbaar) groen en bomen. Deze langetermijnvisie vormt de basis om zowel keuzes in het dagelijks beheer als voor de toekomst van het groen te maken.
- Het vastleggen van de uitgangspunten voor inrichting, beheer en bescherming van openbaar groen en bomen.
- Het weergeven van het belang en de betekenis van groen voor de plaatselijke leefomgeving.
- Het verwoorden van de groene ambities en het bieden van handvatten voor uitwerking naar concrete projecten en acties inclusief effecten op de beheerbudgetten.

Het doel van dit raadsvoorstel is om richting te geven aan dit beleidsplan door uw gemeenteraad een keuze te laten maken uit de volgende scenario's:

- Scenario 1: het groenbeleid- en beheer in te richten op kwaliteitsniveau B op basis van het huidige budget.

- Scenario 2: Het verhogen van het budget voor groenbeleid- en beheer met €56.500 om oude bomen en heesters te vervangen.
- Scenario 3: het zoneren met 2 kwaliteitsniveaus binnen de gemeente op basis van het huidige budget.

Argumenten en afweging

Verschillende kwaliteitsniveaus voor onderhoud

De landelijke standaarden van het kennisplatform CROW zijn gebruikt om het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte te meten. CROW onderscheidt 5 kwaliteitsniveaus van onderhoud: A+, A, B, C en D, waarbij A+ voor 'zeer goed' staat en een nagenoeg ongeschonden situatie betreft. Niveau D is een 'slechte staat' en lokt kapitaalsvernietiging uit. Niveau B staat voor 'voldoende' waarbij de voorzieningen functioneel blijven. Dit niveau wordt in veel gemeenten in Nederland gehanteerd. In de gemeente Landsmeer valt het openbare groen gemiddeld genomen binnen dit kwaliteitsniveau. De huidige budgetten voor groenbeheer zijn niet toereikend om dit kwaliteitsniveau op de langere termijn vast te houden.

Voorgestelde scenario's

Bovengenoemde kwaliteitsniveaus vormen het uitgangspunt voor de scenario's in dit raadsvoorstel. Bij deze scenario's is onderscheid gemaakt tussen kwaliteitsniveaus op korte en middellange termijn, en beschikbaar budget. Om tot een hoger niveau te komen, speelt vervanging van oud groen en daarmee het voorkomen van lege vakken een belangrijke rol. Bij het verlagen van een niveau wordt voornamelijk uitgegaan van het verminderen van verzorgende aspecten, zoals onkruid en overhang, zodat de veiligheid niet in het geding komt.

Scenario 1: Het groenbeleid- en beheer in te richten op kwaliteitsniveau B op basis van het huidige budget

Met de huidige budgetten zal het groenbeheer zich de komende jaren voornamelijk richten op het behouden en op beeld houden van de huidige groenstructuur. Uitbreiding van de groenstructuur, zodat er een vrijwel aangesloten groen netwerk ontstaat, zal alleen mogelijk zijn wanneer het in andere projecten (zoals rioolvervanging) kan worden ingepast. Het streefbeeld zal onderhoudsniveau B zijn.

Binnen het huidige budget is daarnaast geen ruimte voor het klein- en grootschalig vervangen van bomen en planten als gevolg van natuurlijk uitval door sterfte, aantastingen en kleine schades. Hierdoor zal het kwaliteitsniveau op middellange termijn (3 tot 5 jaar) steeds meer afzakken richting onderhoudsniveau C. Op den duur zullen er steeds meer lege ruimtes ontstaan waarbij het beheersen van onkruid steeds meer arbeid zal vragen. De kosten zullen hierdoor verhoudingsgewijs sneller gaan oplopen. Daarbij zullen overlast en meldingen waarschijnlijk toenemen.

Scenario 2: Het verhogen van het budget met € 56.500 om oude bomen en heesters te vervangen

Het tweede scenario is op hoofdlijnen hetzelfde ingericht als het eerste scenario. Om het teruglopen van de onderhoudskwaliteit tegen te gaan, wordt openbaar groen dat door natuurlijk uitval verdwijnt en 'op leeftijd' is in dit scenario vervangen. Voor het vervangen van deze bomen, heesters en hagen, , dient er € 56.500 te worden toegevoegd aan het budget voor groenonderhoud. Het groenbeheer wordt in dit scenario nog steeds sober ingericht, maar in dit scenario wordt groot onderhoud vertraagd en overlast voorkomen. Naar verwachting wordt onderhoudsniveau B op de middellange termijn (3 tot 5 jaar) beter vastgehouden.

Scenario 3: Zoneren met 2 kwaliteitsniveaus binnen gemeenten op basis van het huidige budget

Het derde scenario lijkt in grote lijnen ook op scenario 1: Het onderhoud van openbaar groen zo inrichten dat onderhoudsniveau B nagestreefd kan worden. Daarnaast wordt er met twee verschillende kwaliteitsniveaus gewerkt. Door bepaalde gebieden (zoals bosplantsoen) nog iets extensiever te beheren, kan de onderhoudskwaliteit op andere plekken, (zoals in de groenstructuren langs hoofdwegen) verhogen richting kwaliteitsniveau A[1].

[1] Elk kwaliteitsniveau kent een bandbreedte waarbinnen het kwaliteitsniveau zich beweegt tussen de onderhoudsbeurten. Met het verhogen van de kwaliteitsniveau B wordt in dit geval bedoeld dat de kwaliteit meer richting kwaliteitsniveau A dan kwaliteitsniveau C gaat.

Het verlagen van beeldkwaliteit gebeurt door de frequentie van werkzaamheden te verlagen. . De volgende werkzaamheden zouden nog iets extensiever kunnen worden uitgevoerd:

- Minder frequent meer snoeien in bosplantsoen aan de randen van de wijken en grotere groenstroken;
- Maaifrequentie op gazons verder te verlagen;
- Bijmaaifrequentie in extensief gras verder te verlagen.

Op deze plaatsen wordt de onderhoudskwaliteit verlaagd richting niveau C. Dit onderhoudsniveau staat voor 'matig'.

Aan het verder extensiveren van bepaalde groenstructuren zitten wel risico's verbonden. Op bovengenoemde plekken neigt het kwaliteitsniveau al richting C. Een verdere afname van onderhoudskwaliteit leidt waarschijnlijk tot een toename van klachten. Daarnaast zijn de kosten naar verhouding hoog om van kwaliteitsniveau C weer terug te gaan naar kwaliteitsniveau B, mocht dit in de toekomst wenselijk zijn. Dit komt doordat de beplantingsvakken dan op de meeste locaties volledig moeten worden vervangen (inclusief grond) omdat de grond dan te sterk vervuild is met onkruiden.

Samengevat zijn de volgende kwaliteitsniveaus van toepassing per scenario:

	Scenario 1	**Scenario 2**	**Scenario 3**
Doel	Overleven	Vooruit	Faseren
Kwaliteitsniveau korte termijn	B	B	B (richting A) en C
Kwaliteitsniveau middellange termijn	B richting C	B	B (richting A) en C
Budget	Huidig	+ € 56.500	Huidig

Overige groene opgaven

Dit raadsvoorstel beschrijft drie scenario's die betrekking hebben op de onderhoudskwaliteit van het openbaar groen in de gemeente Landsmeer. Andere groene opgaven zijn hierin niet meegenomen. Hiervoor is gekozen omdat de huidige budgetten nauwelijks toereikend zijn om de onderhoudskwaliteit op peil te houden. Het afzakken naar een lagere onderhoudskwaliteit leidt tot verloedering en kapitaalvernietiging en is vanzelfsprekend niet wenselijk.

Inwoners, belangenorganisaties en raadsleden hebben aangegeven veel waarde te hechten aan andere groene opgaven, zoals biodiversiteit, klimaatadaptatie en participatie. Door de beperkte financiële mogelijkheden, kan hier op korte termijn slechts marginaal invulling aan worden gegeven. De looptijd van het beleidsplan is 10 jaar. Als er gedurende deze periode meer budget wordt vrijgemaakt, zal het nog vast te stellen beleidsplan voldoende richting bieden om invulling te geven aan deze thema's.

Advies

Uit de inventarisatie die is uitgevoerd door Eco Consult blijkt dat het huidige budget niet toereikend is om het kwaliteitsniveau voor openbaar groen op middellange termijn (3 tot 5 jaar) vast te houden. Er is structureel € 56.000 extra nodig voor het groenbeheer om geval oude bomen en heesters te kunnen vervangen.

Voor deze extra € 56.500 is geen dekking vanuit de bestaande budgetten. Daarom wordt uw gemeenteraad voorgesteld scenario 1 te kiezen. Het kwaliteitsniveau van het groenbeheer kan in dit scenario in ieder geval op de korte termijn (1 tot 3 jaar) redelijk worden vastgehouden. Belangrijke kanttekening hierbij is dat dit slechts een kortetermijnoplossing is. In dit scenario zal het kwaliteitsniveau uiteindelijk steeds verder afnemen en

zullen de kosten om het kwaliteitsniveau later weer omhoog te krijgen naar verhouding toenemen. Daarnaast zullen overlast en meldingen toenemen.

Risico's

Op de middellange termijn (3 tot 5 jaar) is in het eerste scenario een achteruitgang van het openbaar groen niet te voorkomen en zullen overlast en meldingen waarschijnlijk toenemen. Daarnaast zullen de kosten voor onderhoud of vervanging in de loop van de jaren steeds verder oplopen.

Financiële aspecten

Het voorgestelde besluit past binnen het huidige budget, maar leidt op de middellange termijn tot een achteruitgang van het kwaliteitsniveau van openbaar groen. De kosten om deze achteruitgang tegen te gaan of om te keren zullen met de jaren steeds verder oplopen[2]. Om deze situatie te voorkomen is in de komende jaren structureel extra budget nodig om het openbaar groen op peil te houden.

Duurzaamheid

Het voorgestelde raadsbesluit leidt op termijn (3 tot 5 jaar) tot een afname van openbaar groen (bomen en heesters) binnen de gemeente. Omdat er geen dekking is vanuit de bestaande budgetten binnen de gemeente, is hier vooralsnog geen oplossing voor. Daarnaast heeft groen de potentie om invulling te geven aan een groene opgaven zoals duurzaamheid, biodiversiteit en klimaatadaptie. Met de huidige budgetten voor groenbeleid- en beheer wordt deze potentie nauwelijks benut.

Uitkomsten advies en inspraak

Dit voorstel is opgesteld na overleg met de afdeling Financiën.

Communicatie

Het genomen besluit zal worden verwerkt in het beleidsplan Groenbeheer.

Het participatietraject voor het opstellen van het beleidsplan is als volgt gelopen. Er zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd met raadsleden, buitendienstmedewerkers, inwoners en andere belanghebbenden (zoals Staatsbosbeheer, IVN Twiske, Landschap Noord-Holland, Recreatieschap Twiske-Waterland, Recreatieschap Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, LTO-Noord, en lokale organisaties zoals Landsmeer Schoon, Duurzaam Landsmeer en de Hengelsportvereniging. Daarnaast is er een enquête rondgestuurd en heeft een compacte projectgroep het Beleidsplan groenbeheer samengesteld. Dit raadsvoorstel vormt de laatste stap in het participatietraject vóór het beleidsplan aangeboden wordt aan de gemeenteraad ter vaststelling.

Publiekssamenvatting

In november 2021 staat de vaststelling van het Beleidsplan groenbeheer op de raadsagenda. Een belangrijk doel van dit plan is om de achteruitgang van de kwaliteit van het openbaar groen tegen te gaan. Gezien de beperkte beschikbare financiële middelen is het belangrijk om duidelijke beleidskeuzes te maken. Uit een inventarisatie[3] is gebleken dat het huidige budget niet toereikend is om op termijn (3 tot 5 jaar) het gewenste kwaliteitsniveau aan te houden. Er zijn drie scenario's uitgewerkt om voor te leggen aan de gemeenteraad. Ieder scenario gaat uit van een bepaald kwaliteitsniveau en budget. De gemeenteraad wordt voorgesteld het eerste scenario (het groenbeleid- en beheer in te richten op kwaliteitsniveau B op basis van het huidige budget) te kiezen omdat er geen dekking is vanuit de bestaande budgetten voor een groter groenbeheerbudget en het kwaliteitsniveau van het openbaar groen in dit scenario zo goed mogelijk kan worden behouden. Belangrijke kanttekening daarbij is dat het kwaliteitsniveau alleen op korte termijn (1 tot 3 jaar) kan worden vastgehouden en dat kosten voor vervanging of onderhoud steeds verder zullen oplopen.

[2] Zodra een boom of heester bijvoorbeeld niet vervangen wordt, ontstaat er een lege ruimte in het groenvak die gevoeliger is voor onkruiden. Naast de extra kosten voor onderhoud, ontstaat ook het risico dat het groenvak dermate vervuild raakt met onkruiden dat het volledige vak inclusief grond vervangen dient te worden als er wel weer budget is om nieuw groen te planten. De kosten lopen in dit scenario dus verder op dan wanneer het groen meteen vervangen was.

[3] Deze inventarisatie is uitgevoerd door het adviesbureau Eco Consult

Bijlagen

Er zijn geen bijlagen.

U wordt uitgenodigd tot besluitvorming over te gaan.

Met vriendelijke groet,
namens het college van burgemeester en wethouders van Landsmeer,

L.A. (Léon) de Lange
burgemeester

P.G. (Peter) Küppers
gemeentesecretaris

Raadsbesluit

Portefeuillehouder:	Wethouder M. Elfferich
Datum raadsvergadering	30 september 2021
Documentkenmerk:	behorende bij zaak:

De raad van de gemeente Landsmeer

Gelezen het raadsvoorstel van het college, voorstelnummer: 791154419878632 behorende bij zaak: 18813-2021

Gehoord de behandeling in de oordeelsvormende sessie van de raad.

Raadsbesluit

1. In te stemmen met scenario 1: 'Het groenbeleid- en beheer in te richten op kwaliteitsniveau B op basis van het huidige budget'

De raad van de gemeente Landsmeer,

J.P. (Johan Paul) de Groot	L.A. (Léon) de Lange
griffier	voorzitter